

Seznamovací lety – otázky a odpovědi

Sekce letová uveřejnila nové vydání Podmínek pro provádění seznamovacích letů č. CAA-SL-102-n-24 (dále jen „Podmínky“), které po několika letech přináší výraznější změnu systému tohoto institutu. Na základě dotazů, které jsme obdrželi, Vám dále formou otázek a odpovědí předkládáme vysvětlení všech zásadních změn.

Měla sekce letová důvod připravit toto nové vydání?

ANO. Seznamovací let je dle předpisových požadavků EU letem za úplaty, tedy obchodní leteckou dopravou (OLD), nicméně na základě odchylky od pravidel pro OLD a jasně stanovených podmínek je poskytovatel takových letů osvobozen od plnění poměrně složitých pravidel a od procesu osvědčování, který je na provozovatele OLD kladen.

Vyhodnocením dozorové činnosti z předchozích let a s důrazem na dodržení účelu a pravidel, které evropská legislativa pro tyto lety stanovila, bylo překročeno ke změnám, které by měly zajistit, že budou pravidla stanovená evropskou regulací dodržována a nebude docházet k různým výkladům toho, co je možné a co už ne.

Většina zemí v rámci EASA nemá stanoveny podmínky pro seznamovací lety a jelikož se jedná o obchodní lety, mohou je provádět pouze držitelé AOC.

Nejedná se tedy o unáhlenou změnu, která by nebyla podložena dostatkem podkladů, jak bude uvedeno dále, ale o transparentní deklaraci postoje Úřadu pro civilní letectví (dále jen „Úřad“) při svém státním dozoru.

Získala sekce letová před přípravou této změny nějaké podklady v rámci dotčené letecké komunity?

ANO. Sekce letová již dva roky před uveřejněním této změny získává pravidelně informace od provozovatelů seznamovacích letů o počtu letových hodin určených pro seznamovací lety v porovnání s celkovým ročním náletem. Dále inspektoři sekce letové po stejnou dobu provádějí pravidelné kontroly u provozovatelů. Během těchto kontrol získávali nejen informace, ale i zpětnou vazbu na podmínky a regulační rámec stanovený sekci letovou.

V rámci vlastního šetření sekce letová získala povědomí o tom, jakým způsobem jsou seznamovací lety subjekty nabízeny, včetně například doby jejich trvání.

Jedná se o nový dokument?

ANO i NE. Dokument CAA-SL-102-n-24 vychází z původních podmínek, ale protože byla změněna struktura původního dokumentu a přistoupili jsme k zavedení více změn, přijali jsme rozhodnutí, že původní dokument bude nahrazen novým vydáním.

Jaký je tedy základní účel seznamovacích letů?

Základním účelem seznamovacích letů je buď získat nové zájemce o výcvik (ATO, DTO), nebo nové členy pro organizace založené za účelem propagace sportovního a rekreačního létání (v našich podmínkách obvykle aerokluby).

Jaké jsou podmínky pro provádění seznamovacích letů?

Lety jsou prováděny organizacemi pro výcvik a organizacemi založenými na propagaci sportovního a rekreačního létání, lety jsou prováděny nesložitými transferovanými letadly, jedná se o okrajovou činnost organizace a jedná se o krátký let.

Proč sekce letová nově kvantifikuje okrajovou činnost?

Poměrně vágní vymezení v rámci poradenského materiálu agentury EASA k tomuto pojmu vedlo v minulosti k různým výkladům, co je okrajová činnost a kolik letových hodin může představovat. Subjekty často na základě naší dozorové činnosti opomíjely výše uvedenou základní podmínku, že seznamovací lety nemůžou být prováděny jako jedna z hlavních činností pro získávání zisku.

Na základě dozorové činnosti z předchozích let a vyhodnocením informací o poměru počtu hodin celkového náletu a počtu hodin v rámci seznamovacích letů nahlášených organizacemi za předešlé dva roky Úřad stanovil hranici 20%. Tuto hranici podle nahlášeného překročilo v roce 2023 pouze 8 subjektů, ostatní se pohybovaly hluboko pod touto hranicí.

Proč se nově v podmínkách stanovuje doba pro provedení seznamovacího letu 60 minut?

Definice seznamovacího letu uvádí obecně, že seznamovací let je krátký let za úplatu. Opět se jedná o nejasné vymezení, které dává prostor pro různé výklady a nedodržení podmínek pro tyto lety, včetně zachování jeho účelu.

V rámci vlastního šetření si sekce letová provedla průzkum trhu a nabídek seznamovacích letů, z kterých víme, že délka seznamovacího letu je nabízena v rozmezí 15-45 minut. Z těchto údajů jsme vycházeli a přidali 15 minut rezervu.

Proč je aplikováno omezení letové doby pro piloty seznamovacích letů?

Z důvodu, že se jedná o lety s cestujícími na palubě, Úřad stanovil základní omezení doby letu na 5 letových hodin a maximální počet vzletů/přistání na 25 během jednoho dne. Jelikož jsou při seznamovacích letech kladeny nižší požadavky na kvalifikace velících pilotů než v obchodní letecké dopravě (držitelé AOC), jsou zde tato omezení stanovena přísněji než ve vyhlášce č. 466/2006 Sb., o bezpečnostní letové normě, a je s nimi proto potřeba počítat během plánovaného provozu seznamovacích letů.

Nově se v podmínkách stanovuje věkové omezení účastníků na 12 let. Proč?

Sekce letová při stanovení věkového kritéria vycházela z účelu těchto letů, tj. získání zájemce o výcvik nebo např. člena aeroklubu. Dále byly zohledněny poznatky, které byly získány v rámci kontrolní činnosti Úřadu, kdy bylo zjištěno, že se seznamovacích letů účastnily i děti ve věku 5 – 6 let. Nejnižší věková hranice pro sólo let v rámci výcviku je evropskými předpisy stanovena na 14 let a pro získání pilotního průkazu na 16 let, z čehož sekce letová primárně vycházela. Po dlouhé diskuzi bylo nakonec rozhodnuto o stanovení věkové hranice 12 let, na základě níž je v rámci požadavků pro obchodní leteckou dopravu osoba považována za dospělého.

Kromě účelu seznamovacího letu uvažujeme také, že v tomto věku už děti většinou dokážou vnímat a ocenit zážitek ze skutečného letu, lépe chápou základní principy ovládání letadla a jsou schopny se řídit pokyny velícího pilota. A je to tedy věk, kdy se opravdu může rozvíjet hlubší zájem o letectví, který může později vést k výcviku.

Mladší děti nemusí být dostatečně soustředěné nebo mohou být letem zbytečně stresované, tedy mohou mít problém zpracovat stresové situace, což by mohlo vést k nepředvídatelné reakci během letu a ohrožení jeho bezpečnosti.

Kdo je odpovědný za organizování a provádění seznamovacích letů?

Za provoz seznamovacích letů je odpovědný provozovatel. Odpovědná osoba uvedená v Oznámení nemusí být vždy přítomna na místě během provádění seznamovacích letů, může své povinnosti v době své nepřítomnosti delegovat na jinou osobu. Touto osobou může být i velící pilot.

Kdo je odpovědný za nedodržení podmínek pro provádění seznamovacích letů?

Primární odpovědnost za dodržování podmínek pro seznamovací lety dle nařízení EU ve spojení s dokumentem CAA-SL-102-n-24 je na organizaci (právnícké osobě), tedy případný postih za jejich nedodržení by mířil na ni. Velící pilot je pak zejména odpovědný za samotné provedení letu, tedy by mohl být řešen např. za nedodržení pravidel létání (nedodržení minimální výšky letu, narušení omezeného nebo zakázaného prostoru apod.). Při posuzování konkrétního skutku porušení Podmínek by pak rozhodovalo, zda by organizace byla schopna prokázat, že velící pilot postupoval v rozporu s těmito Podmínkami. Z tohoto důvodu je tedy žádoucí, aby organizace zpracovala vnitřní předpis pro provádění seznamovacích letů a prokazatelně s ním piloty, kteří tyto lety pro ni provádějí, seznámila.

K čemu slouží zisk vygenerovaný seznamovacími lety?

Zisk ze seznamovacích letů zůstává v organizaci, slouží například k reinvesticím v rámci organizace (nákup majetku, investice do rozvoje organizace) a je použit na podporu dalších aktivit organizace. Platby za seznamovací lety nemohou jít na účet jinému subjektu.

Co pro mě znamená nový požadavek na podání Oznámení o záměru provádět seznamovací lety před zahájením činnosti?

Úřad tímto získává přehled o subjektech, které provádí seznamovací lety, a proto zavádí nově institut tohoto Oznámení. Získané informace také pomohou při plánování dozorové činnosti.

Provozovatelé podávají Oznámení pouze jednou při zahájení činnosti nebo při změně podaných informací. Oznámení není spojeno s hrazením správního poplatku a podává se pouze formou online formuláře, který naleznete [na této stránce](#).

Nepředpokládáme, že by docházelo k neoprávněným podáním oznámení, proto forma podání bude i nadále přes online formulář.